

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1226

[Total No. of Pages : 4

[5211]-101

M.Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Define Information and discuss its role in R & D or Business and Industry. **[15]**

OR

b) What is knowledge society? Discuss its genesis, characteristics and implications.

Q2) a) What are professional ethics? State the need for code of Ethics for Librarianship. **[10]**

OR

b) Give a historical account of LIS education in India.

Q3) a) Define knowledge Management and discuss the role of Librarian as a 'Knowledge Manager'. **[10]**

OR

b) Write a detailed note on 'Information Intermediaries'.

P.T.O.

Q4) Write short notes on (Any three) :

[15]

- a) Differentiate between Data, Information and Knowledge.
- b) Barriers of Scientific communication.
- c) Objectives of Post-graduate course (MLibISc) of Library & Information Science.
- d) Definition of Profession and its attributes.
- e) Information Industry.

Total No. of Questions : 4]

P1226

[5211]-101

M.Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information, Communication & Society

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) माहितीची व्याख्या देऊन संशोधन व विकास (R & D) किंवा व्यवसाय व उद्योगात माहितीची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) ज्ञानधिष्ठित समाज म्हणजे काय? ते सांगून त्याचा उगम, वैशिष्ट्ये व परिणामाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अ) व्यवसायिक नीतीमूल्यता म्हणजे काय? नैतिकतेच्या संहितेची ग्रंथपालनासाठी आवश्यकता सांगा. [10]

किंवा

ब) भारतातील ग्रंथालय व माहिती शास्त्र शिक्षणाच्या इतिहासाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) अ) ज्ञान व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. ग्रंथपालाची ज्ञान व्यवस्थापक म्हणून भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) माहितीच्या मध्यस्थांवर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) डेटा, माहिती व ज्ञान यांच्यातील फरक
- ब) शास्त्रीय संप्रेषणातील अडथळे
- क) ग्रंथालय व माहिती शास्त्र शिक्षणातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (M.Lib. I. Sc)
- ड) व्यवसायाची व्याख्या व त्याची वैशिष्ट्ये
- इ) माहिती उद्योग (Information Industry)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1227

[Total No. of Pages : 4

[5211]-102

M. Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 102 : INTRODUCTION TO RESEARCH
METHODOLOGY AND STATISTICAL TECHNIQUES
OF RESEARCH

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is meant by sampling? Briefly explain the different methods of sampling. [15]

OR

b) Discuss the current status of Library and Information science Research.

Q2) a) Define the term Research. Differentiate between pure and Applied Research. [10]

OR

b) What are the different methods of measuring central Tendency?

P.T.O.

Q3) a) Explain the Lotka's and zipf's law of Bibliometrics. [10]

OR

b) Explain with example any two style manuals.

Q4) Write short notes (Any Three) : [15]

a) Need and purpose of Research Design.

b) Limitations of a Questionnaire.

c) Importance of Review of Literature.

d) Uses of citation Analysis in Library Management.

e) Importance of various statistical techniques in data analysis.

Total No. of Questions : 4]

P1227

[5211]-102

M. Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML - 102 : INTRODUCTION TO RESEARCH
METHODOLOGY AND STATISTICAL TECHNIQUES
OF RESEARCH**

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) नमूना निवड म्हणजे काय? नमूना निवडीचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) ग्रंथालय व माहिती शास्त्र संशोधनातील सद्य स्थितीची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अ) संशोधन म्हणजे काय? शुद्ध संशोधन व उपयोजित संशोधन यातील फरक सांगा. [10]

किंवा

ब) मध्यवर्ती प्रवृत्ती मोजण्याची विविध प्रकार काय ते सांगा.

- प्रश्न 3) अ) बिब्लिओमेट्रिक्स मधील लोटका आणि झीप्फ यांचे सिद्धांत स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) कोणत्याही दोन शैली पुस्तिका, सोदाहरण स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) टिपा लिहा (कोणतेही तीन) : [15]
- अ) संशोधन आराखडा ची गरज व उद्देश
ब) प्रश्नावलीतील त्रुटी
क) वाचन सहित्य आढाव्याचे महत्व
ड) उल्लेख विश्लेषणाचे ग्रंथालय व्यवस्थापनेतील उपयोग
इ) डेटा विश्लेषणातील विविध सांख्यिकी तंत्रांचे महत्व

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1228

[Total No. of Pages : 4

[5211]-103

M. Lib. & I. Sc. (Semester - I)

Library and Information Science

ML - 103 : INFORMATION RETRIEVAL

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the role of Indexing in Information Retrieval? Discuss the features of Pre-coordinate and post coordinate indexing system with suitable examples. **[15]**

OR

Discuss Information Analysis and Repackaging? Explain the steps involved in it.

Q2) Write a detailed note on current trends in Information Retrieval. **[10]**

OR

Explain a role of Thesaurus in Indexing system.

P.T.O.

Q3) Describe different types of 'Search Strategies'.

[10]

OR

Write a note on MEDLAR Test.

Q4) Write short notes on (any three) :

[15]

- a) UNITERM Indexing system
- b) Venn Diagram
- c) Data mining
- d) Portal
- e) Models of Information Retrieval

Total No. of Questions : 4]

P1228

[5211]-103

M. Lib. & I. Sc. (Semester - I)

Library and Information Science

ML - 103 : INFORMATION RETRIEVAL

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) माहिती प्रतिप्राप्ती मध्ये निर्देशनाची भूमिका स्पष्ट करा? पूर्व समन्वय निर्देशन पद्धती व पश्चात समन्वय निर्देशन पद्धतीतील वैशिष्ट्ये यांची योग्य उदाहरणासह चर्चा करा. [15]

किंवा

माहिती विश्लेषण आणि पुनर्संघटन यांची चर्चा करा? यातील टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) माहिती प्रतिप्राप्तीच्या प्रचलित प्रवाहांवर टीप लिहा. [10]

किंवा

निर्देशन पद्धतीतील थिसॉरसची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) विविध 'शोध व्यूहरचना' स्पष्ट करा.

[10]

किंवा

'मेडलार' टेस्ट '(MELAR Test)' वर टीप लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) युनिटर्म निर्देशन पद्धती (UNITERM Indexing system)
- ब) "वेन' डायग्राम" (Venn Diagram)
- क) डेटा मायनिंग (Data Mining)
- ड) पोर्टल (Portal)
- इ) माहिती प्रतिप्राप्ती मॉडेल्स (Information Retrieval Models)

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1229

[Total No. of Pages : 4

[5211]-104

M. Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology Basic (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the impact of multimedia on Library services

[15]

OR

State the importance of Institutional Repository.

Q2) Explain Transmission Media.

[10]

OR

State the importance of facebook and Twitter in library and information centres.

P.T.O.

Q3) Describe DOAJ in detail.

[10]

OR

Explain the types of Internet connectivity.

Q4) Write short notes on any three :

[15]

- a) Folksonomy
- b) Biometric devices for library security
- c) Data Banks
- d) e-journals
- e) Differentiate between intranet and Internet.

Total No. of Questions : 4]

P1229

[5211]-104

M. Lib. I. Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology Basic (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मल्टिमिडीयाचा ग्रंथालयीन सेवांवर होणारा प्रभाव स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

इन्स्टिट्युशनल रिपॉझिटरीचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ट्रान्समिशन मिडिया बदल माहिती लिहा.

[10]

किंवा

ग्रंथालय व माहिती शास्त्रात फेसबुक व ट्विटरचे महत्व सांगा.

प्रश्न 3) डि. ओ. ए. जे. (DOAJ) सविस्तर माहिती लिहा.

[10]

किंवा

इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) फोक्सोनाॅमी (Folksonomy)
- ब) बायोमेट्रीक डिव्हायसेसचा ग्रंथालयीन सुरक्षेसाठी वापर
- क) डेटा बँक (Data Bank)
- ड) इ-जर्नल्स (e-journals)
- इ) इंटरनेट व इंटरनेट मधील फरक

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1230

[Total No. of Pages : 4

[5211]-201

M. Lib. I. Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML - 201 : Management of Libraries and Information
Centres**

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Enlist the different schools of management thoughts. Explain the principles of propounded by Fredrick Taylor. **[15]**

OR

b) Explain the concept of budgeting and describe any one method in brief.

Q2) a) Explain the importance of training in a modern library. Describe various methods of training. **[10]**

OR

b) Explain how library can act as the system.

Q3) a) Explain the concept of Re-Engineering and how it can be implemented in libraries. **[10]**

OR

b) Write detailed note on :-

- i) CPM
- ii) PERT

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any Three) :

[15]

- a) Concept of outsourcing.
- b) Maslow's theory of motivation.
- c) Delegation of authority.
- d) M.I.S.
- e) Marketing of Information Services.

Total No. of Questions : 4]

P1230

[5211]-201

M. Lib. I. Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**ML - 201 : Management of Libraries and Information
Centres**

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) निरनिराळ्या व्यवस्थापन विचार प्रणालीची यादी द्या. फ्रेडरिक टेल्नर यांनी दिलेली तत्वे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) अंदाजपत्रक ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याची कोणतीही एक पद्धत थोडक्यात सांगा.

प्रश्न 2) अ) आधुनिक ग्रंथालयात प्रशिक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा. प्रशिक्षणाच्या निरनिराळ्या पद्धतीचे वर्णन करा. [10]

किंवा

ब) ग्रंथालय ही प्रणाली म्हणून कशी कार्य करू शकते हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) रि इंजिनिअरींग हि संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याची ग्रंथालयात कशी अंमलबजावणी करता येईल ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) सविस्तर टीपा लिहा.

i) सी. पी. एम.

ii) पी. इ. आर. टी.

प्रश्न 4) टिपा द्या. (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) आऊटसोर्सिंग ही संकल्पना
- ब) मास्लो यांचा प्रेरणेचा सिद्धांत
- क) डेलिगेशन ऑफ अॅथोरिटी
- ड) एम. आय. एस.
- इ) माहिती सेवांचे विपणन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P1231

[Total No. of Pages : 4

[5211]-202

M. Lib. I. Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 202 : Bibliographic Control and Information Systems

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Bibliographic control? Explain IFLA's role to achieve Bibliographic control. **[15]**

OR

Write a detailed note on development of Information and Documentation centres in India.

Q2) Discuss activities of INIS. **[10]**

OR

Describe features of copyright Act.

P.T.O.

Q3) Discuss the functions of sectoral centres of NISSAT.

[10]

OR

Describe meaning, need and importance of Information policy.

Q4) Write short notes on (any three) :

[15]

- a) AGRIS
- b) FID
- c) Constortia
- d) Plagiarism
- e) UBC

Total No. of Questions : 4]

P1231

[5211]-202

M. Lib. I. Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 202 : Bibliographic Control and Information Systems

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) ग्रंथसूचीय नियंत्रण म्हणजे काय? ग्रंथ सूचीय नियंत्रणात इफ्ला (IFLA) ची भूमिका स्पष्ट करा.[15]

किंवा

भारतात 'प्रलेखन व माहिती केन्द्र यांच्या विकास' यावर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 2) इनिस (INIS) या कार्याची चर्चा करा.

[10]

किंवा

कॉपिराइट ऍक्ट (copyright Act) चा वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) 'निसाट' (NISSAT) सेक्टरल सेंटर चा कार्याची चर्चा करा.

[10]

किंवा

'माहिती विषयक धोरण' (Information Policy) चा अर्थ, गरज व महत्व विशद करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) अॅग्रीस (AGRIS)
- ब) एफ. आय-डी (FID)
- क) कन्सॉशिया (constortia)
- ड) प्लॉज्यारिझम (plagiarism)
- इ) यू. बी. सी. (UBC)

ॐॐॐ